

LA DEVANTERA

QUINZENARI CATALANISTA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: ASSOCIACIÓ POPULAR CATALANISTA; ESCUDILLERS BLANCHS, 8, 1^a

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que a Catalunya desempenyin càrrechs públics: volem Corts catalanes, no sols per estabuir nostre dret y lleys civils, sinó tot lo que 's refereix a la organizació interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls plets y causes: volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions e impostos, y volem en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol, per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa, y establint que la reserva regional forosa presti servey tant sols dintre de Catalunya.» (Del manifest de la «Unió Catalanista» de 16 de Mars de 1897).

IMITEM ALS IRLANDESOS

Els que 's burlan, y amb molta rahó, dels republicans del partit únic perquè prometen a las masses (a las masses tot els fa bon ventre) que per Nadal del any passat menjarien gall d' indi amb república, cal advertirlos que convindria molt, si son catalanistas, ó s' en diuen, que no caiguessin en pecat semblant això es; no fer concebir esperansas a las nostres masses de que per medi de certs procediments puga Catalunya gosar part d' o partida de la seva llibertat.

Que 'ls republicans espanyols tingan falagueras esperansas en guanyar la causa qu' ells defensen per medis electorals no te res d' estrany perquè al cap y a la fi amb son programa tan sols proposan un cambi de forma en la constitució espanyola, y com això no afecte a las arrels poden amb poch esforç implantarho. No diuen donchs cap disbarat de gran tamany si confian, guanyant eleccions, portarlos la república a plasso ficso y tota de una pessa. Emperó els nostres directors, els que educan las colectivitats, els que voldrien un poble conscient y atian ó consenten que las masses exercitin l' esport ridícol de la lluita electoral com a medi de obtenir quelcom ó com a motiu de propaganda catalanista ó sencillament pera exercitar al ciutadà a complir sos drets polítics (?) (vissum teneatis etc.) son mil vegades més censurables que 'ls mateixos il·lustres del partit republicà únic. Y no vuy parlar d' aquells que, tot dient que no hi creuen y que res n' esperan en profit de Catalunya, sacrifican las sevas idees particulars pera engruxir el vot prou groxut de la majoria, perquè aquets son sencillament uns hipòcritas diputables y de aquesta mena de subjectes no val la pena de parlar-ne.

Tenim donchs que cal aprendre un xich a n' el llibre de la experiència y que cal, abans de criticar als altres mirar els defectes que a n' el camp catalanista pugui haberhi; no es just burlarse dels republicans espanyols tenint, com tenen els que hu fan, vicis semblants als seus. Els periódichs regionalistas, autonomistas y tots aquells que amb bona fé y millors intencions creuen que amb campanyas electorals poden fer bé a la nostre causa haurian de reflexionar un xich y aplicar-se a n' ells els mateixos arguments que usan quan critican als directors de las masses republicanas; si aixís hu fessin podrien convencers de que uns y altres no poden fer mes qu' explotar inconients semblants arreu perillosos desenganyos.

Nostre camí no hem de buscarlo en las collas polítiques d' Espanya hem de buscarlo, y allí trovarem el verdader camí, si seguim el que han fressat altres pobles que amb sos esforços logren obtenir sa llibertat, ó a n' els que ja fa temps treballan pera obtenirla. Y are tenim un exemple fresch que convindria molt servir de mirall. La desgraciada Irlanda, que com Catalunya fa anys treballa pera reconquerir la seva personalitat, cansada ja de fer diputats pera enviarlos a n' el Parlament britànich, convensuda de la inutilitat d' aquets procediments y amb l' experiència dels perills que re-

portan, treballa amb fé per altres camins y suare un aplech de Nacionalistas irlandesos s' han ajuntat pera constituir una LLIGA QUINA MISSIÓ SERÀ TREBALLAR EN CONTRE DE TOT LO QUE SIGUI ENVIAR DIPUTATS A LONDRES.

Aquet fet ens hauria de servir de gran experiència ja que 'ls irlandesos logren portar a la Cambra popular anglesa una majoria de representants d' Irlanda y amb tot no tan sols no han lograt res sino 'que avuy s' han convensut de que sols desenganyos y perills pot portar a la causa Nacionalista la esborrajada lluita electoral.

Trasmetem la nova als partidaris de tals procediments y els exitem a que d' un cop se deixin d' aventurars inútils y fins perillosos y s' ajuntin a nosaltres pera que tots plegats poguem portar a terme l' obra d' educació catalana precursora del triomf de Catalunya.

Una manera d' ésser molt cumú

N' una ressenya d' un dels tants meetings que celebraren l' hivern els elements que s' ha convingut en anomenar avansats vaig llegir una frase d' un dels oradors, que es lo únic que 'm queda com a nota sobresortint, com un d' aquells punts brillants que atrau y fereix nostra mirada: *Visca el mauser* (digué poch mes ó menys protestant d' algún fet de la guardia civil) *cridaríam també nosaltres si 'l mauser estigués en nostras mans*, crit expontani que revela l' estat d' ànim d' aquell orador... y de molta altre gent que tal vegada no serian tant ingenuos com aquell treballador, segurament novell en l' art de la paraula.

N' hi ha molta de gent que 's dol del mal no per lo que aquest en sí sia sino per lo que directament els afecta y que si 's capgiressin las cosas, si ells estessin en el candeler, trobarian que en el mon tothom es queixa per vici, que tots els mortals ens banyem en aigua de rosas. Vegis sino els que han sortit del no res y han fet una fortuna; per modo general, y descontent las excepcions que puga haverhi, son els que pitjor tractan als avans sos iguals, el punt de vista ja ha canviat y els voltors que xuclaven la sanch del pobre, contemplats desde mes gran altesia son blancas colomas sense fel, de costums senzills, y aquells pobres, avans tant explotats, son pera el ricatxo novell una trepa de ganduls que tenen ben merecscuda la miseria.

«Visca el mauser si 'l mauser estigués en nostras mans!» ¡cuants la practican la teoria que aquesta frase suposa! tal crida tot lo dia contra el caciquisme y fa mans y mànegas y apela a tots els recursos per acaparar la direcció de tal ó qual societat; aquell s' esgargamella contra la explotació del obrer y en son café els mossos deuen servir doble número de taulas, el de mes enllà s' exclama del expedienteig y de la burocracia y

per enviar els bons dias t' envia un ofici més llarch que la cuaresma.

No poch pensar en aquest ordre de cosas que no 'n vinga a la memoria lo que contava el Sr. Aldavert en una de sas cròniques, d' uns botiguers que sortiren ab las mitjas caras a empaytar a un baylet que havia robat un pa, y després resultà que totas aquellas mitjas canas eran curtas.

Y lo pitjor del cas es que la majoria d' aquesta gent ni se n' adona de que fan lo mateix de que protestan: sempre troban una rahó per convencers de que el seu obrar es just y no te res que veure ab lo que ells tant critican. Ben segur que si 's preguntés al botiguer de la mitja cana curta el perquè d' aquella mida estafadora trobaria rahons que per ell ho justificarian el que tots els altres ho fassin, la necessitat de la competencia, l' evitar que la parroquia s' en vagi a una altra botiga hont ho donguin mes barato que al preu de cost y la consideració de que no roba, diria ell, al comprador perquè si be es veritat que no se 'ls dona la mida en cambi se 'ls hi posa a un preu que d' altra manera no se 'ls hi podria donar.

Y no hi ha sino fixarse en el cercle de las coneixensas, per adonarse de que individus d' aquesta mena son els que mes abundan; y si es aixís com es possible fer un partit serio numerós en que tots els que hi militin sápigam ahont van é hi vaigin sense ensopegadas ni caygudas de cap mena? Quant vulga disposarse de la massa com a farsa manejable s' ha de deixar de banda lo que aqueixa massa anomena ab tó burleta idealismes, es precis fer un partit que baix forma nova fomenti els mateixos vicis y permeti viurer a sos partidaris ab las mateixas costums, en essencia, que avans tenian.

Qui s' acontenti en tenir per un objecte y en un moment determinat un gran nombre de individus que 'l segueixin perquè si y sense conciencia clara de sos actes no s' en adonará d' aquesta falta de consistencia de caracter, qui aspiri de debó al triomf de son ideal, mes que en el nombre es fixará en la calitat de sos adeptes; per aixó no m' he entusiasmats may ab aquest increment que diuen que a Barcelona ha pres el catalanisme. no se quina mena de catalanistas deuen ser aquets que tenen els lletereros en castella perquè en veritat que potser en tot Barcelona potser no se 'n trobarian duas dotzenas escrits en nostra llengua. Y no se 'm diga que es per evitar la pérdida de parroquians que no ho fan, perquè allavors pot contestar selshi que la massa catalanista no pot ser gayre numerosa cuant d' un lleterero en catalá en pot venir a menos la parroquia.

Y tampoch m' entusiasmam gayre en trenta cinch mil votos que els republicans obtingueren en las darres eleccions; els tornarán a tenir potser una altre vegada si els hi prometen la República al cap de mitj any y ab la República la desaparició de tots els mals y el comensament de una era que 'ns transporti als temps de la Arcadia felis. Dels trenta cinch mil votos que obtingueren poch, molts poch, devian ser de republicans que ho sigan per creure que la república es una forma de govern mes perfecta que permet mes l' expandiment de la llibertat, la majoria son republicans per creure que d' aquesta manera tot anirà com ells

pensan y volen, la majoria son republicans dels que haurien aplaudit com eco de la seva consciència la frase d'aquell orador a que m'he referit al principi d'aquest article.

J. SANS Y OLIVERAS.

L'origen del nom de Catalunya

dit filòleg.

Abans d'ell, s'havia divagat ab moltes suposicions que avuy se troven mancadés de fonament rahonable; aixís se deya que aytal mot se componia de *gothi* y *alani*, mes l'història no 'ns dona cap prova d'haver establert may els alans en aquesta terra; també s'ha dit que ve de l'expressió germànica *goth-land* que significa *pais dels goths*, pero si s'hi para una mica l'atenció s'trova desseguida aquesta etimologia una mica massa forçada; altres han cregut que deu sa denominació al suposat personatge *Otger Catalán* o *Catalán*, de qui contenen antigues cròniques que junt ab los nou barons de la Fama inicià la reconquesta de nostra nacionalitat, empró la moderna crítica històrica ha rebutjat per falsa aquesta llegenda.

Posat el doctor Balari a investigar la verdadera etimologia d'aquesta paraula, es trobà ab l'opinió del historiayre aragonés Zurita, qui, sense saber concretar be la qüestió, pressentia que un meteix origen podria haver dat lloch a la formació de les paraules *castellà* y *català*, puig abducs se comensaren a usar simultàniament, y era idèntica la forma en que abdós pobles comensaven la reconquesta.

Així es que nostre il·lustrat catedràtic organisa la seva tasca adoptant el següent mètode: cercar primerament els documents mes antics en que s'trovi usat aquest nom, y un cop sapiguda l'època en que comensà a usarse, esbrinar les circumstàncies que podien haver donat lloch a formar-lo.

El text mes antic en que s'trova l'nom d'aquesta nació es, ab la forma *Catalanica*, el *Carmen Laurentii Veronensis*, publicat per Muratori en el volum VI de sa colecció *Rerum italicarum scriptores*. Els benedictins que escrigueren la *Histoire générale du Langue-doc* diuen que aquest poema es el monument mes antic que s'coneix en que s'conserva la denominació de catalans, afirmació de molta importància per la serietat y sabiduria d'aquells historiadors.

Pera conèixer l'època en que s'escrigué l'esmentat poema, cal tenir present que l'autor, que era diaca del arquebisbe de Pisa Pere II, era contemporani dels successos que refereix, so es a saber, l'expedició de pisans y altres creuats contra Mallorca al any 1115, promoguda pel papa Pasqual II y de la que fou generalíssim nostre comte Ramon Berenguer III. El text mes antic en que s'trova l'altra forma *Catalonia* es un document del any 1176 per el qual lo rey n'Anfós I de Catalunya y II d'Aragó confirmava a son alfaquí ó jurista mussulmà 'ls donatius que li havia fet son pare 'l comte Ramon Berenguer IV «*am in regno aragonis quan in Chatolonia*» (evident incorrecció en lloch de *Catalonia* ó *Cathalonia* que s'trova en tots els documents posteriors). L'esmentat document lo trobà en Balari al arxiu de la Catedral de Barcelona, *Antiquitatum liber IV*, n.º 482, fol 213).

Simultàniament ab lo nom territorial apareix també en documents de la mateixa època, y no abans, el nom gentilici, aixís llegim un altre document del any 1169 expedit a Jaca pel propi rey n'Anfós I ab consell y volentat dels barons de sa curia tant catalans com aragonesos: «*scilicet et catalanorum et aragonensium*». (Arxiu de la Corona d'Aragó, *privilegia templariorum*, reg. 310, fol 23 girat).

Partint de l'època en que trovem per primera vegada usats tant el nom territorial com el gentilici, seguirem el rahonament del doctíssim filòleg.

En la Marca hispànica (1), se sentí molt aviat la ne-

(1) Aquesta era la denominació de nostra terra abans de conèixer, pel nom actual. En aquell temps s'entenia per *Hispania* el tros de península ocupat per alarbs. Y com que la paraula germànica marca volia dir límit ó frontera, resulta que *marca hispànica* significava propiament la frontera d'Espanya ó terra veïna dels moros.

cessitat imperiosa de construir castells y fortalises pera la defensa de la terra que s'estava reconquerint, continuament alarmada per les incursions dels alarbs, qual necessitat se veu clarament expressada en un document del any 1017 (bastant anterior als que porten el nom de Catalunya) sobre concessió de terres ermes, document que 's pot examinar en el arxiu de la Corona d'Aragó, cartoral de San Cugat del Vallés n.º 317.

Desseguida 'l territori de la Marca, particularment en ses fronteres, aparegué ple de castells y edificis fortificats que servien pera deturar y resistir los atacs de les armes agarenes, mercès a quals fortalises fou ja mes estable la situació dels cristians lliures, que aixís pogueren dedicar-se al conreu dels camps tan necessari pera la definitiva repoblació. Desenrotllantse 'l règim feudal, s'anomenaven *castellani* 'ls qui eran senyors d'algun castell, y després, no solament aquets sino 'ls qui 'l guardaven, encara que no hi tinguessin cap dret de domini. Y com que les necessitats guerres de la reconquesta feyen que fos molt gran el nombre de gent d'aquesta classe, d'aquí vingué que no haventhi nom especial que designés la gent d'aquesta terra, se 'ls anomenés per part dels estrangers (notis que en les fronteres era hont hi devia haver mes fortificacions) ab lo nom de la qualitat que mes els distingia, puig generalment els noms de pobles ó races es donat pels de fora y no pels de dintre. La paraula llatina *castellani*, derivada de *castellum* (castell ó fortaleza) esdevingué en llenguatge vulgar, *castlà*, ab ses variants *catlà* y *carlà*. Y 'l nom de *catlà* s'trasformà, per mor de l'eufonia, en *català*. Y 'l país dels catalans s'anomenà *Catalonia*, y d'aquí *Catalunya*.

BONAVENTURA RIERA.

POLÍTICHS

INS avuy no se n'han adonat els panxa-contents, que 'ls de LA DEVANtera fem grupu apart?

Es ben cert, que fins fa ben poch no ha surtit en lletres de moltillo la afirmació de que som un grupu diferent de tots, però la veritat està en que sempre ho havem sigut. May, may en absolut havem anat a remolch de ningú, ni hem pretengut arrastar als altres. Tal com som nos havem presentat sempre, sense preocuparnos dels altres, alts ni baixos, propers ni llunyanos. Y per cualsevol que 'ns conegui una mica, la cosa no té dupte.

Cuan se partiren els camps regionalista y catalanista, els de LA DEVANtera vam anar sempre al devant en la tasca de diferenciació.

Lo que 'n quedava de duplós dintre 'l Catalanisme ho senyalarem ab el dit exteriorisant sempre sense contemplacions a res ni a ningú, la manera de sentir nostre. Cuan la vinya estigué espurgada de malura, continuarem atacant com a medi preventiu y els nostres atacs eran ben vistos dels catalanistas y a vora nostre s'hi aplegavan tots els caps de brot del Catalanisme encoratjantnos. La Unió Catalanista obrava oficialment si 's vol, però ni 'l mes petit dupte pot tenir ningú de que la mes gran part dels seus actes arrancavan del nostre criteri, ja que 'l nostre periòdic era l'únic, com l'únic ha sigut sempre, qu'ha romput llansas directament pera la purificació y sanejament del Catalanisme. La Unió expedía documents y publicava manifestos, però 'ls seus homes pera aixecar la veu contra tot lo qu' en forma de plaga amensava al Catalanisme, tenian un lloch escullit: l'hostatje nostre hont sempre s'ha parlat y ahont tothom ha pogut parlar ab franquesa.

Cuan La Unió concebí l'idea de contemporisar, de LA DEVANtera 'n surtiren les primeras veus de protesta. La personificació d'aquell desgraciat ànim de tranzirir tingué lloch a la Assemblea de Tarrasa; ens posarem en guardia contra la aberració y tanta era la nostra independència y significació que 'l mateix president de la Assemblea vingué a casa nostra a donar explicacions en una vetllada y públicament. Per lo que després ha succehit s'ha demostrat que 'l dit president no fou sincer, però aixó 'ns acaba de demostrar el respecte que se 'ns tenia; el propi pare de l'Assemblea la

desfeya, y anulava ab sas paraulas tots els acorts presos en ella, servintse pera ferho del saló d'actes de la nostra Redacció. Va enganyarnos, però que consti; va ajupirse davant nostre.

Cualsevol que vulgui enterarse de la historia del Catalanisme, enlloch mes qu' en LA DEVANtera la trobarà ab tots els detalls. Y veigis com som; tenim consciència plena de que tot lo contrari de lo fet per nosaltres en cuestió de Catalanisme, es dolent, es falsificat ó es mentida.

Sempre l'havem tinguda la independència de criteri. Cuan els actes de propis ó estranys els hem trobat bé els havém lloat, però cuan no s'han avingut a nostre manera de ser els hem atacat sense mirament y en aquesta tasca hem sigut sempre els primers. En propaganda, y en tot lo qu' haigut sigut tasca pera la defensa dels ideals del Catalanisme, cap altre entitat de Catalunya pot presentar una semblant fulla de serveys, ni menos justificar l'haver trevallat desinteressadament com nosaltres.

La primera desfeta del camp oficial del Catalanisme va separarnos dels pràctichs que buscaván llochs públichs pera viurer a esquena del Catalanisme. Y lo que 'n podem dir darrera desfeta de La Unió, fixeuhi bé, ens ha separat de la mateixa mena de gent. A la primera desfeta perteneixen els actuals diputats y regidors; de la segona 'n surtirán els diputats y regidors futurs. Uns y altres panxa-contents, pràctichs, vividors ab mes ó menys escrúpols, gent de pasta de polítich ab els ideals tots a la butxaca... y per fi de festa ¡oh ironia! pobres desgraciats que si per tenir ideals no han sigut bons, pera ser pastors de remat tampoch serveixen. Las divisions del Catalanisme han tingut sempre lloch entre aquesta mena de gent y nosaltres. Primerament, els regionalistas, després els catalanistas... LA DEVANtera al fi, ha quedat sola.

A cuants ha quedat reduhit a la fi 'l Catalanisme? No tenim ni hem tingut may modestia y per aixó la pregunta es feta d'aquesta manera. Y ab la següent de que la contestació 'ns ha d'afavorir ó convenir en que 'l Catalanisme oficial es un aixam de polítichs mes.

R. FOLCH Y CAPDEVILA.

LLÒGICA

En los moments d'angoixa y de perill es quant devém enfortir els esperits decaiguts pel desengany, y confortarlos en l'esperansa d'un esdevenir falaguer, fonamentat en la reflexió entenimentada d'una llògica irrefutable.

Si no ho fessim aixís, faltariam obertament contra nosaltres mateixos, y el malestar que aqueixa lluyta pugui ocasionarnos, res significa davant els mals que delman al poble, y que ab nostre comú esforç devém evitar, y l'exercici de la lluyta ens donarà alé per viure en un ambient de satisfacció, donchs, a mida que breguem per la consecució de nostres ideals, al dignificarnos, ennoblirém la vida, que la dignificarem en la lluyta, ja que nostra mes gran satisfacció deu esser el portar nostra activitat a un millorament social, que normalisi, l'estat actual d'aquesta humanitat malalta, que passa el temps en perillongat desvari, mantingut per la febre de la soberania y del imperatiu, que subgecta a voluntats y pobles y els desencadena per atiarlos els uns contra dels altres, després d'haver embrutit son judici, entre altres fanatismes, pel *del honor del noble ejercicio de las armas*, sobirà de tots els demés, fent que la humanitat en lloch de viure fraternisant en una comunitat de bon sentir, s'odihi y es maleixi pel sol delicté d'havé nascut per l'etzar en un racó de món ó en altre, y el militarisme que es el gos de presa del progrés, ofega las energías, desvirtua a la joventut del trevall, la embruteix en la inactivitat y teixeix la terra de recriminacions y desventuras.

Aquest que es el mes gros problema de la humanitat a resoldre, es el quin devém abordar-lo els esperits serens, y aquest es el que a la curta ó a la llarga resoldrà el Nacionalisme. Per aixó, davant del desballestament actual de nostra Causa, desballestament iniciat fa poch, he sentit, ab greu dolor, a estimats companys, manifestar que el Catalanisme, ja estava ben llest, estava perdut per sempre. Res mes lluny d'aixó, el Ca-

talanisme d' ara, si que n' està de perdut, perquè d' un mohiment social, sos prohoms, pera sos fins be massa coneguts, l' han canviat en un mohiment polítich y com tots ells absolut, inconsequent y mal parlat. Aquest Catalanisme, que no es altre que l' de ocasió, el Catalanisme espanyol, be podriam anomenar-lo, si que morirà, com els santons que l' han enganolat, que acabaran ab la rabia al cos y las malediccions als llavis, però nostre Catalanisme, el Catalanisme científich, aquest no pot mori, perquè no es una idea estantissa d' odís y rencunias, es una causa d' amor que conforta y dona vida y tant sols las creacions odiosas desapareixerán ab lo transcurs del temps; si la humanitat se proceiré per la passió dels odís, s' hauria acabat de molt temps nostre llinatge.

Estudiemos els fonaments científichs y socials del Catalanisme.

D' acort y sens apartarnos en lo mes mínim de nostre mestre, de nostre únich sobirà, la Natura, contemplarem que 'ls homens, com las plantas, segons el lloch ahont se mouhen, per l' ambient que 'ls embolta, puja ab uns hàbits y un ser diferents dels d' altres llochs, y aquesta variació respectada y admesa per l' home en totas las cosas, he nega a sos conssemblants, pera satisfèr sa vanitat y egoisme, generalisant a quants té baix son domini, d' acort a sa manera d' ésser, y d' aquí esdevé la constitució dels imperis, del centralisme, del unitarisme y de innombrables flagells y misèrias que delman a n' aquesta humanitat raquítica, sostinguda per l' únich dret que pot abonarla, el dret de la força, encarnat en el militarisme. Aquest, es donchs, el gran pilà que aguanta el pes feixuch dels imperis; contra el militarisme, deuen encarrillar-se totas las nostras energias, y aquesta es la grantasca del Catalanisme; aquest, es, qui ab mes bràhó podrà anularlo.

Els partits polítichs, com que la seva finalitat, descausa en la imposició d' uns pobles en contra d' altres, y ab sistemas de govern, tots ells discutibles, ben llun de combatre al militarisme, l' amanyagan, proclamant que ell es la garantia del ordre. Res mes fals, la força may pot garantir res, donchs tart ó d' hora, una altra força superior y contraria l' anul·la; la veritable garantia del ordre es la llibertat; que el Catalanisme la dignifiqui a n' aquesta llibertat tant escarnida, arrancantli las armotas en que l' han armat els mals apostols, y lliures de cap dany, en sos plechs fruhirém el goig de la vida, sens odís ni revenjas.

El Nacionalisme, deu ésser, donchs, la garantia de la pau dels pobles, y la companya inseparable, de la llibertat, per aquesta gran rahó, no pot mori de cap de las maneres, per prostituhits que sian sos defensors; lo que aquets podrán fer, tant sols, és retardar el triomf del Catalanisme, fins qui sab si ab aqueix nom als llavis se pujaran imperis! però res hi vol dir, tart ó d' hora nauixerà el veritable Nacionalisme, perquè la pau prevaldrà quant els homens sian lo suficient forts pera la propagació del bé, en la extensió de la llibertat per tots els ordres de la vida.

Aquesta, es, donchs, nostra gran rahó social, aquesta es la lògica en que sostenim nostre credo; per aixó tenim fé en nostres principis y no 'defallim, devant las debilitats dels homens.

Per aixó, hòsalties, conseqüents ab nostre pensar y sentir, no entonarem jamay, com may ho havém fet el crit funerari de la Marxa de Cádiz...! però tampoch donarem el crit de 'Mori Castella!' donchs quant aquesta s' hagi enrobustit per la educació del poble, respectará nostra actitud i qui ho dupta, que per mes que no desferri may, per lo arrelat que ho te son poble, son esperit generalisador, haurá de limitarse dintre el clos de sa Nacionalitat, y quant tots els pobles se moguin en aqueix ambient de consideració y respecte, allavors será po ssible solució als problemas que portan agitats als homens, donchs mort el militarisme, res, amassarà a l' avens de la ciencia, y aquesta prevaldrà.

J. DURANY Y BELLERA.

ENGRUNAS

Ab motiu de la mort del venerable Krüger a Clarend, (Suïssa), *La Campana de Gracia* dedica al fundador de la república del Transvaal, un dibuix alegòric simulat un àngel, que acompanya al gran patriota a

cel de la immortalitat y al peu hi escriu el següent diàlech:

«L' àngel. — ¡Vina! La teva existencia fèconda y gloriosa t' ha fet acreedor a la immortalitat.

En Krüger. — ¡Sí! Mucha gloria, molta immortalitat y molta música, però entre tant la meua patria està en poder de fer forastera.»

Y afegeix en altre lloch:

«Son massa frescos els records d' aquella cassera indigna que cubrí a Inglaterra d' aprobi, pera que tingué avuy necessitat de renovarlos. Sols, sense apoyo de ningú, els heroichs fills del Transvaal lluytaren mesos y mesos contra la rapacitat inglesa, guiats y consellats pel venerable ciutadà que ara acaba de desaparèixer del mon dels vius. Forts per la rahó, però débils pel número, saberen no obstant fer pagar cara als inglesos la victoria y sols se donaren per venuts quan, aplastats per l' immens poder de la reyna dels mars, se vejeren sense recursos pera lluytar, ni soldats pera omplir els dolorosos buyts que la mort deixava en sas filas.

«Descansi en pau el gran ciutadà, que fou l' ànima d' aquella defensa digna d' una rassa d' heroès!»

Segurament que si els homes de *La Campana* la esgriguessin d' aquí dos centúries, al Transvaal, dirian tot lo contrari d' ara y farien escarni del venerable Krüger y dels nacionalistas sud-africans, puig aixó mateix es lo que estan fent ab los defensors de la llibertat catalana y ab nosaltres, y actualment el Transvaal y l' Orange se trovan en lo mateix cas de Catalunya, ni un mot de diferència.

Però es que vosaltres combatèu el Catalanisme per sistema, fins com avuy, contradintvos, y es que la nostra causa la havem encarnat en un grapat de especuladors de la mateixa, sens tindre present que una causa pot ésser molt justa y els seus propagadors ésser uns canallas y vosaltres teniu el dever de saber distingir entre una cosa y l' altra.

En temps de calor las cigalas cantan y xerrotejan venint a aumentar el tò mandrós que a l' istiu caracterisa; no estarà de mes, a falta d' altre cosa, que 'ls parlem de unas *declaracions* d' en Weyler a Palma de Mallorca.

Parla el *casí-pacificador* (no val a riure) a una comissió de la *Juventud del Circulo Liberal*, y els diu lo següent:

«Siempre he sido liberal».

Vaja, que sigui la *boranova*.

«Si me conocieran verían que soy demócrata convencido».

De lo que un hom ne te una verdadera satisfacció. «La nación española es puramente democrata».

A sobre del pis de casa hi ha un noy que 's diu Perret. Diguí, digui.

«Me causa pena ver que algunos permanecen en la inacción por defender ideales tradicionalistas».

Be, *hombra*, no s' ha d' estrinir per tan poca cosa: ¿no hem quedat en que tots som demòcratas? donchs

¡viva la democracia y la trocha de Júcar a Moron!

«Celebro que vengáis a ofrecer vuestro concurso al partido liberal. Precisamente España está falta de sangre nueva que dé impulsos a la política por caminos nuevos».

Potser la trovaria a Cuba la sang que falta a Espanya. Aquet Napoleón venturer ja no s' en recorda de la que inútilment se va vessar en aquella época de trista recordansa.

«Lo que necesitamos son grandes prestigios liberales, que se inspiren en los ideales de engrandecimiento de la patria».

Lo que necessitem son menys paraulas y mes fets y que aquesta llibertat que tan anomenen se vegi en alguna cosa, perquè sembla alló de: *todos son gente de bien y mi capa no aparece*.

«Terminó el general Weyler recomendando que se preparen para la próxima lucha electoral».

Aquesta es la mare dels ous, la *lucha electoral*. La cuestión es agafar tontos y anar tirant. Totas las *declaraciones* acaban per un istil. pidolan vots.

En una sola edició de un diari llegeixo dos telegramas donant compte de noticias relacionadas ab la expenció y encunyació de moneda falsa, plaga que, com tothom sab, ha de ajuntarse a las moltas plagas que sufreix Espanya.

La una parla de que a Madrid han detingut, en una taberna, a dos subjectes que portavan monedas falsas de duas pessetas; l' altre ens explica el descobriment a

Sevilla d' una fábrica de duros falsos. Tant la una com l' altre de las duas trovallas, han sigut fetas per denúncias, de manera que prou clarament que 'ls innombrables policías que l' Estat paga, son poch menys que inútils. Y no podrà pas dirse que sia aquet cas un *rara avis*, ja que aviat hi haurá mes moneda falsa que no pas de bona.

No 'ns podem queixar els que sufrim tot el pes del Estat Espanyol: per un cantó un govern sense solta ni volta; al seu darrera uns agents que no serveixen mes que pera atormentar als ciutadans pacífichs; la miseria y la desmoralisació ensenyorintse arreu y donant lloch a que la majoria busquin la manera de viure ab la esquena dreia, y aixis vá aixó, esperant, totpreparantla, l' época de la regeneració d' Espanya.

En el país dels toreros, polítichs, sangoneras y classes passivas, podem avuy afegirli un altre títol no menys *honrós*: el de, país de moneders falsos.

Y vinga sumar títols.

L' última *heroicitat* de la Marina de guerra espanyola és de lo mes còmic que pugui explicarse; si un s' entretingués en coleccionar las sevas *mal fetas* reuniria una serie de anécdotas capassas de fer riure a un mort.

L' última paraula de lo ridícul; llegeixin:

«*Cosas de España*.—Un amigo, residente en Gibraltar, nos da cuenta de un hecho que abochorna.

Dice así la carta:

«En la pasada semana cumplimentó el almirante de esta plaza al comandante general del Campo de Gibraltar, residente en Algeciras, y pocos días después devolvió la visita el general español, yendo con ese motivo el crucero «Infanta Isabel».

Al hacer las salvas de Ordenanza, y hecho, el primer disparo, se encontraron los tripulantes con que los cañones no disparaban, por lo cual tuvo que ir un oficial en un bote a comunicarlo a la plaza, la cual hizo las salvas, reemplazando los cañones ingleses a los del crucero español.»

El asunto no necesita ser comentado, siendo doloroso, como dice nuestro amigo, que los ingleses se riesen en las barbas de los españoles.

Bonito papel el que ha hecho ese barco de guerra, en tiempo de paz.»

Aquets comentaris son de *La Correspondencia de España*, que es el periòdich que ha donat la noticia, y demostren clarament que la senyora Marina ha perdut arreu el respecte y la consideració que abans tenia guanyadas; fins els rotatius de la *Villa y Corte* s' hi atreueixen.

Endemés ja es un cas com un cabàs aixó que l' hi ha passat al «Infanta Isabel» de que 'ls canons li fessin figa; de avuy en avant haurán de fer provisió de petards de cuarto pera poguer sustituir els canons de la escuadra.

Y amb aquets trastos havian d' anar a conquistar el Nort de América!!! Jo ja me l' afiguro el compromís de la tripulació al trobare en que l' artilleria feya el raro:

—Cabo primero, este cañón no tira.

—Como, no tira!—Voy a darparte al oficial primero.

—L' oficial primer.—Y yo al segundo.

—Aquet.—Y yo al tercero.

Devia semblar que fessin *La Gran Via*.

Després devian reunir Concell de Guerra; després devian posar el canó vuit dias a pa y aygua y després... cap a fer un paper ridícul: *Mtre V. V. P. artillería del crucero se ha puesto de culo a la pared y no quiere saludar al cañón* (que deya *El Noticiero Universal*).

Quina broma hi devian fer els inglesos.

Y no hi haurá cap ànima compassiva que estelli de una vegada aqueixas closcas inútils y engegui a dida a tots els que 'ls tripulan? Si aixis ho fessin, els s' estalviarian una colla de desgracias y de ridiculesas, y a nosaltres una colla de gastos inútils.

Y fins a un altre *marinada*.

Las denuncias fetas amb motiu de la qüestió de Alcalá del Valle quedarán tan a las foscas com la mateixa *llegenda* de Montjuich, que deya el *Brusi*.

La llibertat, la fraternitat y la justicia puja arran de tots els llavis empero no 'n surt; tot-hom predica aquets tres mots en sos discursos, tot-hom la reclama, tot-hom n' es partidari, empero ni la justicia ni la fraternitat ni res d' idees nobles se veu enlloch.

La premsa de Madrid reclama que s' aclareixin els fets, y aquets quedan tan foscos com abans perquè

si els fets s'aclessin, si las responsabilitats se depuressin potser ne sortirian amb las mans al cap els mateixos qu'estant encarregats de vetllar per l'ordre.

Els fets de Alcalá del Valle han de tenirlos molt presents els que s'enlluernan per gent que predican redempció i tolerancia, sens esqueixer mil volutas l'investidura de diputats, que el govern segueixi avant amb procedirs que deshonran a un país que vulga passar per civilisat.

Cosas d'Espanya

Llegeixin els següents parrafets que còpiem de un article qu' en *La Correspondencia de España* hi publica un senyor que firma amb el pseudònim de «Juan de Aragón», y que per lo vist coneix tan bé com nosaltres mateixos lo que es la Marina de guerra espanyola. Ficisins i no olvidin lo que a continuació transcribim, perquè tot això es la solució de molts problemas que la gent no s'explican y la clau de las desventuras espanyolas.

«La instrucción que en él pueden recibir los guardias marinas y oficiales es nula, y como el «Pelayo» es el único acorazado—a cualquier cosa se le llama aquí acorazado—resulta que los marinos españoles, por muy buena voluntad que tengan, solamente pueden enterarse de las máquinas modernas por lo que leen en los libros y revistas, por lo que ven en los barcos extranjeros y por lo que su instinto les dicta. Les sucede lo que le sucedería al maquinista del tren, al cual le encomendasen un día el manejo y dirección de un automóvil de cien caballos».

El «Cardenal Cisneros», crucero al parecer nuevo, está poco más o menos como el «Pelayo». De sus máquinas y sus calderas se habló «en silencio» cuando las pruebas oficiales; pero «el silencio» no se exteriorizó, por que mediaron imposiciones de altos personajes. Y sucedió lo que habían previsto algunos oficiales.

El tal crucero ha tenido recientemente que componer sus calderas en Cádiz, y, en tal estado se hallan sus máquinas, de cilindros horizontales, que dentro de poco tiempo quedará fuera de servicio, necesitando pasar a un arsenal para que le echen un rendimiento costoso é inútil.

¡Pobre crucerillo! Lo ante dicho era todavía poco, y ahora, hace muy poco tiempo, en los primeros ejercicios de tiro al blanco y a los primeros disparos, se le inutilizó uno de sus grandes cañones, quedando inservibles el cañón y la torre blindada.

El «Numancia», el venerable «Numancia», héroe del Callao hace treinta y ocho años!, está inválido en el arsenal de la Carraca, pues a consecuencia de accidente «en viaje» de la Carraca a Cádiz, se le desprendió una de las palas de la hélice, resistiéndose no poco el árbol.

El «Extremadura», que es un crucerito lindísimo y nuevo, padece males sin cuento. Tiene calderas multitubulares y... ¿quieren ustedes creer que en viaje de Cádiz a Mahón tuvo que navegar alimentando sus calderas con agua salada, por tener sus condensadores completamente inutilizados?

Como consecuencia de esto, las calderas están casi inútiles, y será necesario optar por dos soluciones: ó porque el crucero acabe de inutilizarse ó por cambiarle las calderas, gastando otra millonada.

¿A qué hablar del «Carlos V» y del «Princesa de Asturias», cuando es público y notorio que el primero está hace un año, en un arsenal sin hacer servicio ninguno, y que el segundo todavía no ha podido salir a navegar, a pesar del bombo y de los platillos empleados en cantar sus exelencias a raíz de su botadura y de las pruebas preliminares?

¿A qué gastar tinta en decir que el «Alfonso XII» está casi inservible, según consta en comunicaciones oficiales; que el «Lepanto» no puede navegar y que el «Alfonso XIII» está arrumbado por trasto inútil?

¿Para qué perder el tiempo en afirmar que los torpederos—creo que se compraron hacia 1885—estaban ya averiados en 1887, y que no hay un solo que pueda ser utilizado en funciones de guerra, a pesar de tener oficialidad y tripulación?

Afirmemos rotundamente que en España no hay ni un solo barco de guerra, y con esa afirmación habremos dicho bastante respecto al material flotante.

Si, ja ha poden afirmar amb totes las lletres que Espanya no té ni un sol barco de guerra; y mes poden afirmar sense temor d'equivocar-se, y es, que mentres la desorganización y el favoritisme presideixin las funciones de aquest Estat ni en pot tenir ni 'n tindrà.

Las primeras causas d'aquet desballestament han d'anarlas a buscar molt lluny, han d'anarlas a buscar a n'els primers esglams d'aquesta llarguissima cadena que endogala y entumeix al poble, han de anar a buscarlas en la manera d'esser d'aquet Estat.

Lo que diem de la Marina podriam dirho de tots els senyors que a n'el Estat corresponen perquè si fá ó no fá estém tots a la mateixa altura. Y la curació de mals tan grossos necessita una medicació radicalissima.

NOVAS

Lo diumenge dia 31 de Juliol tingué lloch en lo teatre del «Círculo» del Masnou un important miting de propaganda catalanista, organitzat pels autonomistas de dita vila y amb lo concurs de la «Unió Catalanista», quin acte es vegé molt concorregut. Feu la presentació dels oradors en Antoni Sunyol qui cedi la presidència al president de la Junta Permanent de la «Unió Catalanista» Dr Martí y Julià; seguidament feren ús de la paraula els Srs. Salvador Millet, del Masnou; Costa, de Premià de Mar, Llangort, del Centre Catalunya de St. Martí, Casals, de Badalona, Trinitat Mongeal y Joseph M. Roca, tancant l'acte el Sr. Martí y Julià. Tots ells s'expressaren en termes radicals, essent molt aplaudits.

—Ab molt de goig fem assabar a nostres lectors que la modesta classe nocturna que sostenia L. Arqué será ampliada desde l'primer de setembre vinent, convertintse en una escola mes important d'ensenyansa diurna dirigida pels intel·ligents professors En Joseph Paloma Jorba y En Jaume Arqué y Clapés, quals noms son ferma garantia dels profitosos resultats que n'esperem. El método que s'proposa seguir la novella entitat es, com l'acreditat Col·legi de San Jordi, el racional ó cíclic, y l'procediment será també «l'abstenció de textos inútils, substituhits per condensades lliçons extractades expressament pera aquesta escola y desenrotllades després per la viva veu del professor, conforme «s fa en els païssos mes avençats».

Vejis les següents condicions administratives que s'estableixen pera aquesta ensenyansa, en vista de les quals no dubtem que les famílies que desitjen educar llurs fills en un ambient catalanesh y de veritable cultura, els confiarán a aquest novell establiment d'ensenyansa y patriotisme:

1.ª La obertura de la Escola Catalana y de son primer curs, tindrà lloch enguany lo primer jorn de Setembre, admetent ara com ara no mes alumnes externs desde 3 anys pera las classes de dia que s'farán de 9 a 12 al matí, y de 3 a 6 a la tarde.

2.ª La Escola Catalana donará la Ensenyansa integral en sos tres graus, anomenats, de párvuls, elemental y superior.

3.ª La mesada entera y a la bestreta que pagarán los alumnos de la Escola Catalana, será de sis pessetas pera tots los graus de la ensenyansa.

4.ª Ab la mesada dita en la condició anterior, s'hi comprenen lo gasto de llibres, paper, plomas, llibretas, etc.; que la Escola donará de franch als alumnes quan ho necessiten.

5.ª La ensenyansa de dibuix especial, que dirigirá en Joseph Gomila Villalonga, constituirá classe apart y en hora extraordinaria, costant al alumne que 'n vulla apendre dos pessetas cada mes.

6.ª Los alumnos que vullan acompanyant pagarán per aqueix concepte, 2 ptas. cada mes.

7.ª Los alumnos quils pares ó germans sian socis de L'Eura ó Catalunya y Avant se 'ls hi farà una rebaixa en sa quota mensual, d'una pesseta y mitja, pe l'motiu de pertanyer solament a una de ditas Societats.

Domicili: Cassador, 4, principal (vora la plassa de Sant Just), Barcelona.

—En la novella entitat «Progrés Autonomista» s'está organisant un Orfeó quin títol será «Art y Patria» y en quina organiscació hi regna molt d'entusiasme. Com a fonament estarà constituit per la majoria dels orfeonistas del dissolt «Ars Chorum» amb son ex-director en Joan Camps y Arnau y per molts socis del «Progrés». S'han inscrit molts senyoretas y es molt nombrosa la secció de nens.

Aquesta entitat ofereix gratuïtament son hostatge social a quantas societats similars obreras lo sollicitin per llurs reunions.

—ESTUDIS UNIVERSITARIS CATALANS.—Els alumnes que han obtingut certificat d'aptitud poden optar als premis (un de 150 pessetas per cada càtedra), presentant fins al dia 15 de setembre els treballs sobre ls següents temas:

De Dret Civil Català: «Estudi crítich de la condició de la

dona com a muller y com a mare en las costums jurídicas y en la legislació vigent a Catalunya. Reformas de que es susceptible».

De Historia de Catalunya: «Monografia de qualsevol temporada de las famosas guerras de Joan II en alguna regió ó població catalana, feta tenint a la vista documents inédits d'arxius generals ó locals de Catalunya».

D'Economia social y política aranzelaria: «Quina importancia té l'factor «natural» en la riquesa de las nacions? Quina ha tingut y té a Catalunya y a las demés regions d'Espanya? Breu estadística de la producció agrícola, minera y riquesa hidráulica de Catalunya y del restant d'Espanya. Orientació económica que s'imposa a Catalunya y al restant d'Espanya».

—En la Junta General extraordinaria celebrada el dia 5 per lo Foment del Teatre Lirich Català, quedà constituit el Concell Directiu en la forma següent: President, C. Ventura Pardo; Vis-president, Mamel Boadella; Secretaris, F. Dalmases Gil y Bartomeu Oliver; Tresorer, Antón C. Role; Comptador, Mamel Ruiz; y Cronista, Joseph Manubens.

—COL·LEGI DE SANT JORDI.—Havem rebut el prospecte que anyalment publica aquest Col·legi en quin se fan constar las reformas introduhidas en lo mateix, com son l'engrandiment de las salas de Párvuls y de la de Gimnás y l'aula destinada a 2.ª ensenyansa qu'han fet millorar en gran manera las condicions d'higiene y comoditat; posant també de manifest els avenços experimentats en los sis anys que porta d'existencia.

Lo present curs de 1.ª ensenyansa comensará el primer de Setembre, en quina data quedará oberta la matrícula pera la 2.ª ensenyansa y Comers.

—Altres vegada la ensenya gloriosa de nostra patria ha sigut blanch de las iras de nostres enemics. El comandant de Marina de Tarragona que segons sembla no vol mes barras que las sevas, ha sigut aquesta vegada l'intermediari del canyo y respecte que 'ns porta l'poder central. Aquest senyor que deu esser un héroe en tota la extensió de la paraula al veure que no era obeida la seva ordre de treure la bandera catalana que onejaba en una caseta de bany de la platja de Torredembarra, esperá que los propietaris no hi fossin per assaltar-la y fer segrestar la bandera. Felicitem a aquest bon senyor y el recomanem al Sr. Maura pel premi que mereix son heróich comportament.

SECCIÓ OFICIAL

LA REIXA

Se convoca a tots els qui formen part d'aquesta comissió benèfica a la reunió general ordinaria que se celebrará l'diumenge 28 del corrent a les 8 de la tarda en el local de l'«Unió Catalanista», carrer dels Boters, n.º 6, 1.ª.—Joan B. Fonta.—Jaume Arqué y Clapés.—Bonaventura Riera.

OBRES DE VENDA A N'AQUESTA ADMINISTRACIÓ

	Pessetas
Compendi de Doctrina Catalanista	0'15
Bases de Manresa	0'10
Crítica de Procediments (Conferencia per Joseph Mallofré)	0'25
Lo Català i el idioma ó dialecte? (per Joseph Aladern)	1
Francisco Pi y Margall (per F. Pujo i Vallés) Publicació «Joventut»	0'50
Marinas y Boscatjes (per J. Ruyra) Publicació «Joventut»	3
Les Disperses, (per Joan Maragall), Publicació «Joventut»	2
Més enllà de las forsas, (Drama de Björnsterne Björnson) Publicació «Joventut»	3
Fets de la Marina de Guerra Catalana (per F. Rodón y Oller)	0'50
Cançoners Populars, fullas amb cançons catalanas, la tonada, tota la letra y notas fol·loriques. Ha sortit la fulla XXXVI «La dida del infant»	0'10
Un tomo encuadernat amb 33 cançons y un prólech	4 on
Lliçons familiars de Gramática Catalana (per Antoni Tallander)	2
Geografia de Catalunya (per F. Flos y Calcat)	1'50
Boira y Sol (Idili poemàtic per A. Borí y Fontestà)	1
Biblioteca Popular de l'Avenc Ha sortit el volum 25 «Articles literaris» den Valentí Almirall. cada volum	0'50

Establiment tipogràfic de Joseph ORTEGA.—S. Pau, 96.—Barcelona.

LA DEVANTERA circularà, igual que anteriorment *La Nació Catalana*, per medi de propagadors, que son els qui prenen un nombre determinat d'exemplars, pagantlos als següents preus:

Una acció de 100 exemplars	Ptas. 3'50	Per cada número, compresos gastos de correu per Catalunya
Mitja acció de 50	1'80	
Un quart d'acció de 25	1	
Un vuyt d'acció de 12	0'50	
Un dotzau d'acció de 8	0'35	

Barcelona: els mateixos preus, repartintse a domicili. —Aforas de Barcelona, 5 céntims de més per cada envió d'un ó més exemplars. —Extranger: preus dobles. —S'envia un sol exemplar al qui fassi un donatiu anyal de qualsevol import. —Pagaments a la bestreta: S'admeten sagells de correu y documents de fàcil cobransa. —Es lliure la reproducció dels treballs. —No s'tornan els originals.